

Структура уроків української мови по В. Сокирко

1. Структура уроку засвоєння нових знань.

- I. Організація учнів до роботи.
- II. Актуалізація опорних знань учнів - повторення раніше вивченого матеріалу, який органічно зв'язується з новим матеріалом, служить основою для засвоєння нових знань (3-5 хв).
- III. Мотивація навчальної діяльності учнів і повідомлення теми, визначення завдань уроку (2 хв/)
- IV. Сприйняття і усвідомлення учнями нового навчального матеріалу (12-15 хв).
  - 1) Спостереження та аналіз мовних явищ під керівництвом вчителя;
  - 2) Висновки, формулювання правила (учнями або вчителем);
  - 3) Уточнення формулювання правила по підручнику, вивчення правила і підбір нових прикладів для його ілюстрації;
  - 4) Перевірка розуміння нового матеріалу (повторення вивченого правила, аналіз нових прикладів).
- V. Осмислення нових знань в процесі практичної діяльності (15-20 хв):
  - 1) Формування умінь користуватися знаннями (новими правилами в процесі виконання різноманітних вправ під керівництвом вчителя).
  - 2) Самостійна творча робота (невелике контрольне-перевірне завдання, виконання якого покаже, як учні зрозуміли і усвідомили новий матеріал).
- VI. Домашнє завдання (3-5 хв.):
  - 1) Пояснення домашнього завдання і способу його виконання;
  - 2) Запис в щоденнику.
- VII Підсумки уроку (3-5 хв).
  - 1) Перевірка виконаних завдань уроку;
  - 2) Поурочне узагальнення.

2. Структура уроку осмислення знань, формування на їх основі необхідних умінь і навичок

- I. Організація учнів до роботи (1 хв).
- II. Словникова робота.
- III. Перевірка домашнього завдання (5-10 хв).
- IV. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми і завдань уроку (1 хв).
- V. Тренувальні вправи на осмислення знань, придбання умінь, навичок по певній системі з поступовим ускладненням форм роботи, зростанням самостійності і творчої активності учнів. В процесі виконання вправ повторюються необхідні теоретичні відомості, правила (20-25 хв).
- VI. Творча робота з розвитку зв'язного мовлення (7-12 хв).
- VII. Підсумки уроку (2-3 хв).
- VIII. Домашнє завдання (3-5 хв).
- IX. Вчитель запитує що робили на уроці і пропонує перерахувати види робіт та пояснити, для чого їх виконували, з тим, щоб діти осмислили свою діяльність на

уроці та її мету.

3. Структура уроку перевірки знань, умінь і навичок учнів

Варіант I (контрольна робота)

I. Організація учнів до роботи (1 хв).

II. Мотивація навчальної діяльності дітей, повідомлення мети уроку, форми контролю.

III. Визначення вимог до учнів, до способу виконання роботи (2 – 3 хв)

IV. Самостійне виконання учнів контрольної роботи (20-35 хв).

V. Здача робіт для перевірки (1-2 хв).

VI. Відповіді на питання, що виникли в учнів під час виконання роботи (3-5 хв).

VII. Визначення завдання, пов'язаного з майбутнім аналізом результатів контрольної роботи. (Вчитель знає, які типи орфограм включені в тексті контрольного завдання, вказує на необхідність повторити відповідний матеріал, дає практичні завдання, враховуючи характер питань учнів після закінчення роботи, свої спостереження за виконанням завдання) (5 хв).

Варіант II. (контрольний диктант)

I. Організація учнів до роботи (1 хв).

II. Мотивація навчальної діяльності дітей, повідомлення мети уроку.

III. Підготовча робота:

1) Читання тексту диктанту;

2) З'ясування розуміння змісту тексту диктанту.

IV. Контрольний диктант (25-30 хв).

1) Вчитель читає речення, потім диктує його по частинам, учні записують;

2) Вчитель читає весь записаний текст, учнів перевіряють;

3) Учні ще раз самостійно перевіряють записаний текст.

V. Організований збір зошитів з диктантами на перевірку.

VI. Відповіді на питання, які виникли в учнів під час написання контрольного диктанту (5-10 хв).

VII. Перевірка домашнього завдання (7-10 хв).

VIII. Домашнє завдання (враховується потреба підготовки учнів до уроку аналізу результатів контрольного диктанту, бажано завдання індивідуалізувати). (3-5 хв).

4. Структура уроку аналізу результатів письмових робіт.

I. Перевірка домашнього завдання (7-10 хв).

II. Мотивація навчальної діяльності учнів і повідомлення мети, завдань уроку (1-2 хв).

III. Загальна характеристика результатів перевірки знань, навичок, які показали учні при виконанні контрольної роботи, диктанту (3-5 хв).

1) Загальна кількість «12-10», «9-7», «6-4», «3-1»;

2) Аналіз позитивних сторін, зрушень в роботах окремих учнів;

3) Аналіз типових недоліків в роботах.

IV. Робота над типовими помилками (25-30 хв).

- 1) Пояснення орфограм, повторення правил;
  - 2) Запис аналогічних прикладів;
  - 3) Складання речень із словами, в яких допущені помилки.
- V. Домашнє завдання (3-5 хв).
- VI. Робота над індивідуальними помилками (5-7 хв).

- 1) Допомога вчителя, кращих учнів слабо підготовленим;
- 2) Визначення індивідуальних завдань.

5. Структура уроку спеціального повторення.

- I. Перевірка домашнього завдання (1-8 хв).
- II. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення мети, завдань уроку (1-2 хв)
- III. Повторення теоретичних відомостей, усний аналіз прикладів, що ілюструють теоретичні положення (5-8 хв).
- IV. Тренувальні вправи і різні види практичних робіт з метою відтворення раніше вивченого, виявлення умінь використовувати знання, повторення правил в процесі письма (20-25 хв).
- V. Творчі вправи - робота над зв'язаним мовленням (використання вчених граматичних форм, орфограм в довільному письмі 10-12 хв).
- VI. Домашнє завдання творчого характеру (3-5 хв).
Визначення індивідуальних завдань залежно від того, які прогалини в знаннях окремих учнів виявлені під час повторення.
- VII. Підсумок уроку. Повторення вчителем того основного теоретичного матеріалу, який недостатньо засвоєний учнями (2-5 хв).

6. Структура уроку спеціального повторення.

- I. Перевірка домашнього завдання (5-7 хв).
- II. Мотивація навчальної діяльності учнів і повідомлення мети, завдань уроку (1-2 хв)
- III. Повторення, узагальнення і систематизація найважливіших теоретичних відомостей про тему з усним аналізом, узагальнення окремих мовних явищ (8-10 хв).
- IV. Різні види творчих вправ на доказ правильності виконаних дій, розумових операцій, написань (20-25 хв).
- V. Домашнє завдання творчого характеру (3-5 хв).
- VI. Підсумки уроку. Аналіз системи засвоєння вивченого матеріалу по темі, розділу. Чітко виділення, повторення вчителем основних засвоєних відомостей по темі, які необхідно добре і назавжди запам'ятати (4-5 хв).

СТРУКТУРА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ФОРМИ РОБОТИ НА КОЖНОМУ ЕТАПІ УРОКУ

I. Організація учнів до роботи.

II. Актуалізація опорних знань учнів. Перевірка домашнього завдання.

Види робіт:

- різні види граматичного розбору;
- опитування з метою перевірки теоретичних знань;
- перевірка письмових завдань;
- відповіді учнів на запитання, які вимагають обґрунтування висловленого положення;
- застосування засвоєних знань до прикладів, запропонованих учителем;
- складання граматичних таблиць і заповнення їх відповідними прикладами;
- зв'язні повідомлення учнів про мовні явища;
- виписування слів на вказану орфограму з вправи виконаної вдома;
- диктант за текстом вправи домашнього завдання;
- письмо з пам'яті на матеріалі вправи домашнього завдання;
- зіставні вправи;
- слухове письмо;
- робота з орфографічним словником і т. ін.

III. Мотивація навчальної діяльності і повідомлення теми та мети уроку.

Види робіт:

- Ігрові вправи;
- Мовні жарти;
- Розповідь учителя;
- Словниковий диктант із подальшим з'ясуванням правильності на-писання;
- Вправи на класифікацію.

IV. Повідомлення теми, мети й завдань уроку.

Види робіт:

- Повідомлення вчителя;
- Читання запису учнями з дошки;
- Бесіда;
- Ознайомлення учнів із планом уроку.

V. Сприймання й первинне усвідомлення матеріалу.

Види робіт:

- Робота з наочністю;
- Знайомство учнів з терміном;
- Формування визначення поняття;
- Виконання практичної роботи учнями за вказівкою вчителя;
- З'ясування суттєвих ознак граматичного явища;

- Самостійна робота учнів із підручником;
- Спостереження учнів за спеціально зібраним мовним матеріалом;
- Мовні задачі тощо.

VI. Осмислення нових знань.

Види робіт:

- Відтворення засвоєного за запитаннями;
- Аналіз змісту правил;
- Складання алгоритму застосування знань під керівництвом учителя;
- виконання вправ за підручником;
- пошуки відповідей на запитання вчителя та ін.

VII. Узагальнення та систематизація знань.

Види робіт:

- різні тренувальні вправи;
- граматичний розбір;
- робота з дидактичним матеріалом;
- граматичне моделювання й конструювання;
- списування з ускладнюючими елементами;
- коментовані, пояснювальні, попереджувальні диктанти.

Примітка: На даному етапі робота над вправою повинна складатися з таких елементів:

- постановка мети виконання вправи;
- визначення способу розв'язання поставленої мети;
- зразок виконання роботи та його аналіз;
- перевірка виконаної роботи.

VIII. Підсумок уроку.

Види робіт:

- робота з таблицями;
- аналіз запропонованих схем алгоритму;
- розповідь учня про вивчене на уроці;
- бесіда за запитаннями вчителя;
- вправи зіставного характеру;
- ігрові вправи граматичного характеру і. т. д.

IX. Домашнє завдання.

Види робіт:

- Складання схем, таблиць, алгоритмів;
- Добір прикладів до правила;
- Проведення граматичного розбору;
- Вправи творчого характеру;
- Виконання вправи за підручником, за орфографічним словником, за дидактичним матеріалом тощо.

Клас	Письмове завдання	Організація самостійної роботи
4 клас	5-6 рядків	15 хвилин
3 клас	3-4 рядки	10 хвилин
2 клас	1-2 рядки	5 хвилин

Протягом уроку $2/3$ часу – письмові завдання.